

Harri Virtanen

Kahdella airolla soutaja

Grandell, Tuula (2014). *Matka luovuuden lähteelle: psykodraama ja jungilainen psykologia kohtavat*. Akaa: Suomen Morenoinstituutti.

Tuula Grandell on psykodraamamenetelmien kouluttaja, Suomen Morenoinstituutin johtaja, ryhmäanalytikko, psykoterapeutti, joka on perehtynyt Jungin analyttiseen psykologiaan Suomessa ja Zürichissä. Peruskoulutuksensa psykologina hän sai Kölnin yliopistolla. Grandell on useasti kutsuttu opettamaan saksalaisen kielialueen vuosittaisessa syvyydspsykologian tapahtumassa, Tagung der Internationalen Gesellschaft für Tiefenpsychologie:ssä, Lindaussa. *Matka luovuuden lähteelle* käännetään englanniksi. Kirjan lukivat jungilainen psykoanalytikko ja psykoterapeutti Lars Ehnberg ja Riitta Hiillos-Vuorinen, joka on psykodraamakouluttaja, Suomen Morenoinstituutin perustaja ja sen entinen johtaja. Arvio perustuu heidän sähköpostikirjeenvaihtoonsa.

Ehnberg: Vastavalmistuneella psykoterapeutilla on oppimansa teorian riuku, jonka avulla hän liikuttaa venettä mielen vesillä. Riu'ulla voidaan koskettaa pohjaa ja työntää venettä eri suuntiin. Tällä tavoin voidaan kuitenkin liikkua vain pienellä alueella, yhdellä lahdella. Toiset jäävät tähän tilaan. Jotkut uskovat tämänlaisen yhden ajatuksen kulttuurin olevan ainoa oikea, ja toisenlaisuuden ja suuremman horisontin, olevan pahasta. Kokemuksen myötä joillakin psykoterapeuteilla saattaa olla uskallusta ja janoa kahteen teoriaan, kahteen airoon. Niillä voi päästä toisiin lahtiin ja syville vesille, selille, laajempaan näkökenttään.

Hiillos-Vuorinen: Teoksen sisältö psykodraaman kannalta keskittyy Morenon ehkä eniten maailmaa inspiroineeseen ja vaikeasti sanallistettavaan ajatteluun spontaaniudesta ja luovuudesta. Näiden parissa Moreno teki paljon työtä myös terapiamaailman ulkopuolella laitoksissa ja yleisötapahtumissa. Luovuuden löytyminen on psykodraaman tie kosmiseen, ei näkyvään, henkiseen maailmaan ja itsen rakentumiseen.

Ehnberg: Grandell tekee pioneerityön yhdistäessään Morenon ja Jungin näkemyksiä. Ensimmäinen keskittyy yksilön kokonaisvaltaiseen toimintaan suhteessa ulkoiseen henkilöön, ryhmään tai objektiin. Toinen keskittyy mielen sisäiseen maailmaan ja suhteeseen psyykkisiin rakenteisiin, alueisiin ja ilmiöihin. Jungille itse ilmaantuu lähinnä individuaatioissa psyyken sisäisissä prosesseissa, kun taas Morenolle itse ilmaistuu ulospäin (ihmis)suhteiden psykososiaalisessa verkostossa. Grandell näyttää, miten psykodraamassa esiin tuleva psyykinen ilmiö ankkuroituu analyttiseen psykologiaan ja mihin tekniikat koskettavat psyykettä.

Hiillos-Vuorinen: Morenoa ja Jungia yhdistää se, että kummankin työhön ja ajatteluun sisältyy henkisyys tai spritualliteetti, tai kypsyttyminen pienestä minästä avarampaan itseyyteen. Mitä ihmiset tämän päivän sekavassa maailmassa tätä enemmän etsivät! Teos on hyvin ajankohdainen.

Ehnberg: Grandell valitsee vaativaan tehtäväänsä, kahden oppirakennelman fuusion, oivallisen otteen – matkan sisämaailman lähteille. Hän esittää Morenon ja Jungin perspektiivit vieri vieressä joka askeleella. Tuloksena on, mitä Grandell kutsuu hauskaasti käsitteellä MoreJung. Se on huikea teoreettinen yhdistelmä aina rooli-ilmiöstä minärakennelman ja kompleksin siltaa pitkin arkkityypisiin, henkisiin tasoihin – mahdollisuuksien työkalu, mutta vain kokeneen osajan käsissä.

Hiillos-Vuorinen: Morenon ajatukset ovat selkeämmin ymmärrettäviä, kun tekijä liittää niihin kuvauksen ohjaamistaan ryhmistä ja avaa koettuja asioita kahden viitekehyksen kielellä. Kun luovuus on aina vaikea asia kuvattuna niin käytäntö herättää sen henkiin. Tekijän teksti on inspiroiva, tuore ja avaava, sellaista tulee, kun istuu lähteellä! Tekijä kuvaa psykodraamasta myös rooliteoriaa ja sosiometriä. Käsitteellä rooli Moreno etsi kahden asian samanaikaista ilmentämistä, yksilön sisäistä maailmaa ja sen vaikutusta ulkoisesti ihmissuhteisiin. Näin sosiometria on kuin jatke roolien kehittämiseksi.

Ehnberg: Grandellin kirjoitus on tiivistä selkoikieltä ja kirjan lopussa on vielä selitysosa keskeisistä käsitteistä molemmista koulukunnista. Se psyykinen materiaali, jota hän käsittelee, vaatii lukijalta kokemusta ja näkymää. Mutta lukija, jota kiinnostavat syvät vedet ja avarammat ulapat, ei kaihda haastetta hakiessaan oikeita syntysanoja. Perspektiivi on laaja ja tämä on hieno pioneerityö! Tuula Grandell on kahden airon soutaja!

Hiillos-Vuorinen: Morenolle psykodraamatyön ja sosiometrian suuri tavoite oli maailmanrauha. Luovuuden lähteellä viipyminen on juuri nyt auttavaa! Lukija ei pääse liian helpolla, mutta saa hyvän vasteen ponnistuksistaan. Tästä kirjasta on iloa terapiahuoneiden töissä ja se inspiroi lukijaa itsetuntemuksessaan.